

І. О. Тарлопов,
к. е. н., доцент кафедри економічного моделювання, обліку та статистики,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5715-9675>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.6.208

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ І АДАПТАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

I. Tarloпов,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Economic Modeling, Oles Honchar Dnipro National University

SPECIFIC FEATURES OF THE FUNCTIONING AND DEVELOPMENT OF UKRAINE'S LABOR
MARKET WITHIN THE SYSTEM OF SOCIO-ECONOMIC TRANSFORMATIONS
AND ADAPTATION PROCESSES

У статті досліджено особливості функціонування та розвитку ринку праці України в умовах соціально-економічних перетворень і багатофакторних адаптаційних процесів, зумовлених воєнними шоками, структурною перебудовою економіки та трансформацією інституційного середовища. Обґрунтовано доцільність розгляду ринку праці як системи, що проходить через фази шоку, стабілізації та структурної адаптації, а також уточнено зміст категорії адаптаційної спроможності як інтегральної характеристики здатності економіки підтримувати продуктивну зайнятість і відновлювати людський капітал. Проаналізовано динаміку безробіття, участі у робочій силі, масштабів зайнятості та інструментів активної політики. Визначено тенденції переходу від пасивної підтримки до активних механізмів перенавчання, стимулювання підприємництва та реінтеграції вразливих груп. Сформовано аналітичну рамку оцінювання розвитку ринку праці з урахуванням структурної відповідності навичок і робочих місць та окреслено напрями підвищення його стійкості у середньостроковій перспективі.

The article examines the specific features of the functioning and development of Ukraine's labor market within the system of socio-economic transformations and multifaceted adaptation processes shaped by wartime shocks, structural restructuring of the economy, demographic shifts, and institutional change. The research substantiates the need to interpret the labor market not merely through conventional indicators of employment and unemployment, but as a complex adaptive system that simultaneously experiences shock, stabilization, and structural adjustment. Particular attention is devoted to clarifying the concept of adaptive capacity as an integrated characteristic reflecting the ability of the economy to preserve productive employment, reallocate labor resources, maintain human capital, and restore social and labor integration under conditions of profound uncertainty.

The empirical part of the study relies on official administrative statistics and analytical reports, including data from the State Employment Service, the Pension Fund of Ukraine, and macroeconomic forecasts, in order to reconstruct key dynamics of unemployment, labor force participation, employment flows, and the scale of active labor market instruments. The findings demonstrate that the decline in unemployment rates in the stabilization phase coexists with a contraction in labor force participation, indicating that part of the adjustment occurs through temporary withdrawal from economic activity rather than full reintegration into employment. The research highlights the growing role of active labor market policies, including professional training, wage compensation mechanisms, entrepreneurship support, and large-scale skills development initiatives, as institutional channels that shift the policy focus from passive income support toward productivity-oriented recovery.

The article proposes an analytical framework for assessing labor market development through the quality of skills-job matching, the speed of labor reallocation, and the systemic interaction between employment services, vocational education, and recovery-driven investment demand. It is argued that sustainable development of the labor market depends on the formation of an effective matching system capable of reducing structural imbalances and expanding participation in the labor force. The results provide a scientifically grounded interpretation of the transition from crisis-driven adaptation to inclusive and productivity-enhancing development and outline policy directions aimed at strengthening labor market resilience in the medium term.

Ключові слова: ринок праці, зайнятість, безробіття, адапційна спроможність, структурні трансформації, людський капітал.

Key words: labor market, employment, unemployment, adaptive capacity, structural transformations, human capital.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Трансформації української економіки останніх років сформували для ринку праці режим багатшокової адаптації, коли одночасно перетинаються структурна перебудова виробництва, демографічне стискання, міграційні зсуви, зміна інституцій праці та соціального захисту, а також технологічні й організаційні інновації на підприємствах. У таких умовах "звичні" аналітичні схеми, що зводять стан ринку праці переважно до показників зайнятості та безробіття, виявляються недостатніми для пояснення механізмів стабілізації і розвитку, бо фактична траєкторія визначається не лише співвідношенням попиту і пропозиції праці, а й швидкістю перерозподілу робочої сили, якістю відповідних навичок, стійкістю інститутів та здатністю держави й бізнесу масштабувати інструменти активної політики зайнятості.

Наукова проблема полягає у необхідності уточнення змісту й структури "адапційної спроможності" ринку праці як системної характеристики, що відображає здатність економіки зберігати продуктивну зайнятість, перерозподіляти трудові ресурси підтримувати людський капітал та відновлювати соціально-трудова інтеграцію в умовах глибоких соціально-економічних перетворень.

Практичне значення проблеми безпосередньо пов'язане з формуванням політик відновлення та стійкого зростання, оскільки дефіцит кадрів і дисбаланси кваліфікацій стають стримувальним фактором виробництва,

інвестицій, продуктивності та якості державних послуг.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

У сучасній українській науковій дискусії ринок праці в умовах війни часто подається як сукупність наслідків економічного спаду і вимушених переміщень, однак ступінь опрацювання механізмів перетворень і адаптації суттєво різниться.

Дослідження Перегудової Т. [1] фокусується на оцінюванні наслідків війни для зайнятості через інструментарій еластичності зайнятості та сценарні припущення щодо падіння ВВП, а також пропонує напрями підтримки робочих місць, зокрема через програми розподілу праці та субсидювання зарплат. Методологічно робота важливо тим, що переносить акцент із констатації втрат на формування набору контрциклічних рішень, але обмеженням є домінування макросценарного підходу без розгортання інституційної логіки перерозподілу робочої сили та без емпіричного з'єднання інструментів підтримки з вимірюваними результатами у різних сегментах ринку праці. Невирішеною залишається частина проблеми, що стосується того, як саме політика може зменшувати структурну "сенситивність" зайнятості до шоку і водночас прискорювати пост шокове відновлення через механізми перенавчання, реінтеграції та мобільності.

Черьомухіна О. та Чалюк Ю. [2] пропонують порівняльний погляд на довоєнний і воєнний періоди, відстежуючи зміни пріоритетів вакансій і підкреслюючи пластичність ринку перші місяці шоку. Перевагою є

спроба поєднати загальнонаціональну динаміку з регіональною оптикою (через приклад Карпатського регіону) та акценті на міграційному чиннику як джерелі соціального навантаження. Водночас дослідження має характер ранньої воєнної діагностики, де емпірична база значною мірою спирається на агреговані індикатори і дані з приватних платформ, а "адаптація" трактується радше як відновлення вакансій і зміна попиту, ніж як комплексна система інституційних і поведінкових механізмів. Недоопрацьованою залишається проблема формалізації адаптації у вимірювані параметри, які придатні для порівняння між фазами шоку і стабілізації.

Публікація Клімашевською В. та Коровіної Н. [3], систематизує тенденції ринку праці в умовах воєнного стану, виокремлюючи регіональні диспропорції вакансій, галузеві зсуви попиту та ризики дискримінації й нерівності. Її сильна сторона полягає у структурованому переліку проблемних полів, які мають значення для політики зайнятості, а також у спробі поєднати статистичний аналіз, графічні методи та прогнозування. Обмеженням є те, що робота фактично не розгортає причинно-наслідкову модель переходу від шоку до нової рівноваги, а також не пропонує інструментів оцінювання ефективності державних і партнерських програм у категоріях продуктивності праці та якості відповідності навичок.

Монографія, підготовлена ДНУ Інститут освітньої аналітики за редакцією Мельника С. [4], формує доказову базу для політики на стику ринку праці, системи кваліфікацій і освітніх послуг у воєнних умовах, використовуючи емпіричні опитування та інтерв'ювання стейкхолдерів. Суттєвим внеском є фокус на відповідності попиту та пропозиції кваліфікованої робочої сили проблемі надмірної кваліфікації та недостатнього використання навичок, а також аналіз цифровізації й онлайн-навчання як елементів адаптації. Водночас монографія констатує обмеження доступності повної офіційної статистики й вимушене використання розрахункових і фрагментарних джерел.

У міжнародному дискурсі вагому роль відіграють оглядові матеріали, що фіксують макрообмеження й політичні пріоритети. Організація економічного співробітництва та розвитку [5] підкреслює, що дефіцит робочої сили стає провідним обмеженням для бізнесу навіть за умов воєнних ризиків, а ключовими причинами виступають мобілізація, еміграція та тіньова зайнятість. Документ також наголошує на важливості політик реінтеграції ветеранів і мігрантів у продуктивну зайнятість. Сильна сторона матеріалу полягає у макроекономічному контексті, але його рамка здебільшого описує фактори-обмеження, не пропонуючи операційного виміру адаптації та мікромеханізмів узгодження навичок і робочих місць.

Аналітичний звіт Центру Разумкова [6] щодо трудових ресурсів для післявоєнного відновлення використовує соціологічне опитування та якісні оцінки для опису проблем мобілізації, міграційного впливу і кадрового дефіциту а також прямо вказує на дефіцит деталізованих даних як бар'єр для глибокої оцінки продуктивності та структурних змін. Важливим є включення питання продуктивності та інституційної ефективності як умов "оновлення" ринку праці. Обмеженням висту-

пає те, що запропоновані оцінки значною мірою мають якісний характер, а також не формалізовано індикаторну базу для відстеження переходів між фазами шоку, стабілізації і відновлення.

Додатково, ще один аналітичний матеріал Центру Разумкова [7] про людський капітал у контексті відновлення звертає увагу на методологічні й інформаційні проблеми вимірювання безробіття та стану ринку праці у воєнних умовах, підкреслюючи, що невизначеність статистичної картини сама по собі є фактором ризику для політики відновлення. Це підсилює потребу у методологічній адаптації статистичного й аналітичного інструментарію та в інституційних рішеннях, які забезпечують прозорість та узгодженість даних. Водночас документ, які і інші оглядові звіти, не дає завершеної системної моделі, що зв'язує результати на ринку праці з конкретними інструментами адаптаційної політики та вимірюваним соціально-економічним ефектом.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою дослідження є науково обґрунтувати особливості функціонування та розвитку українського ринку праці в системі соціально-економічних перетворень і адаптаційних процесів, сформувавши операційний підхід до вимірювання адаптаційної спроможності та визначивши політичні й інституційні важелі, здатні прискорювати відновлення продуктивної зайнятості та зменшувати структурні дисбаланси.

У межах завдань дослідження передбачено аналіз функціонування ринку праці України в умовах соціально-економічних перетворень, уточнення змісту адаптаційної спроможності як системної характеристики його розвитку та емпірична реконструкція динаміки ключових індикаторів зайнятості, безробіття й участі у робочій силі з використанням наявних адміністративних і аналітичних джерел.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Функціонування ринку праці в період соціально-економічних перетворень доцільно описувати як зміну режимів, де поєднується шок, стабілізація та структурна адаптація. У межах цієї логіки "розвиток" ринку праці означає здатність переходити від ситуації вимушеної адаптації, коли домінують втрати, невизначеність і регресивні стратегії домогосподарств, до ситуації продуктивного відновлення, коли зростає роль перенавчання, реінтеграції, формальної зайнятості та перетворення системи кваліфікацій.

Емпіричну частину доцільно починати з реконструкції базових індикаторів, які одночасно відображають рівень напруженості ринку праці та параметри адаптації.

Європейський фонд навчання [8] у профільному звіті показує, що ринок праці України стикається зі значними викликами через потрясіння та демографічні зміни, пов'язані з війною. Станом на жовтень 2024 року 3,67 мільйона людей залишаються внутрішньо переміщеними особами. Рівень безробіття досяг 24% серед нещодавно переміщених осіб, порівняно з 13% для переміщених осіб у 2023 році). Ключовими факторами

були демографічні втрати, мобілізація, міграція та невідповідність між кваліфікацією та попитом, при цьому 16—18% претендентів на роботу не мали відповідної кваліфікації.

Дослідження Цапін А. та Жолудя О. [9] демонструють падіння участі населення у робочій силі та безробіття з урахуванням корекції складу вибірки, що дозволило відстежити зміну режимів ринку праці під час війни. Їхні результати показують падіння участі в робочій силі приблизно на 9 відсоткових пунктів між 2022 і 2025 роками, пікове зростання безробіття до 25% у травні 2022 року та поступове зниження до 9% в грудні 2024 року, а також виразні регіональні й демографічні відмінності, де столиця демонструвала нижче безробіття, а східні регіони зазнали сильнішого удару. Такі результати важливі тим, що вони вказують на "нетривіальну" адаптацію, коли формальне зниження безробіття може супроводжуватися звуженням участі в робочій силі, тобто частина адаптації відбувається через вихід із активного статусу, а не лише через працевлаштування.

Важливим для дослідження є аналіз динаміки кількості зареєстрованих безробітних в Україні (рис. 1).

На рис. 1 наведено відомості лише про офіційно зареєстрованих безробітних в Україні. Реальний рівень безробіття в Україні набагато вищий, якщо його розра-

ховувати за методологією МОП (Міжнародної організації праці). Відзначимо, що згідно з цією методологією людина визначається безробітною, якщо вона протягом 4 тижнів не мала роботи, шукала роботу або була готова приступити до роботи.

Зважаючи на те, що результати повних обстежень робочої сили за період 2022—2025 рр. органами статистики не оприлюднювалися, для аналізу використаємо показники Державної служби зайнятості та Пенсійного фонду України.

За даними Пенсійного фонду України [11] чисельність найманих працівників з числа застрахованих осіб в Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування у 2025 році, як і у 2024 році, становила 10,4 млн осіб. Це є позитивна тенденція, адже у 2023—2024 рр. цей показник скорочувався. Чисельність прийнятих на роботу працівників у 2025 році становила понад 2,6 млн осіб, що на 61 тис. осіб більше, ніж у 2024 році. Водночас, чисельність звільнених працівників зменшилася на 96 тис. осіб та становила 2,6 млн осіб.

Аналіз наведених у Табл. 1 показників, засвідчує суттєву трансформацію масштабів та інструментарію Державної служби зайнятості у період 2022—2025 рр. під впливом воєнних та структурних змін економіки.

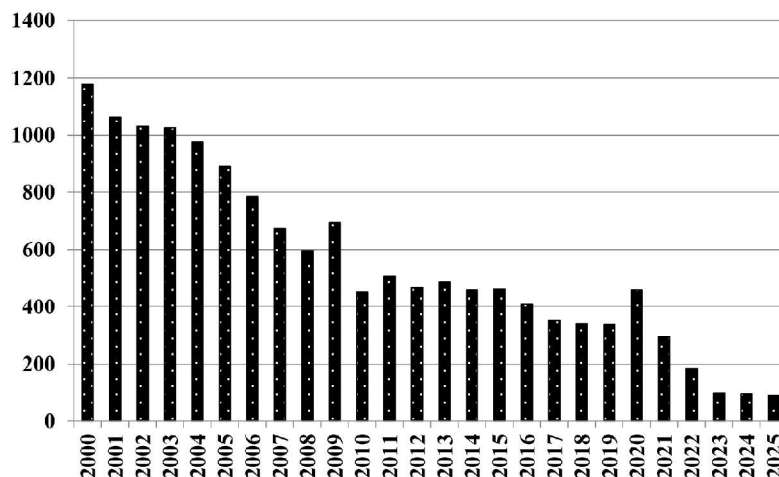

Рис. 1. Кількість зареєстрованих безробітних, тис. осіб

Джерело: побудовано за даними [10].

Таблиця 1. Показники діяльності Державної служби зайнятості

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Отримували послуги, тис. осіб	x	1 046,0	664,6	593,8	639,7
з них, мали статус безробітного, тис. осіб	1 191,0	867,6	483,2	388,4	358,4
Забезпечено зайнятість, тис. осіб	x	325,3	294,6	330,3	394,1
Працевлаштовано, тис. осіб	503,8	304,6	240,4	249,6	314,9
з них, безробітних з наданням компенсацій роботодавцям витрат єдиного внеску та оплати праці, тис. осіб	x	x	5,6	16,2	19,8
Залучено безробітних до професійного навчання, тис. осіб	88,3	46,6	32,9	41,4	55,1

Джерело: сформовано за даними [11].

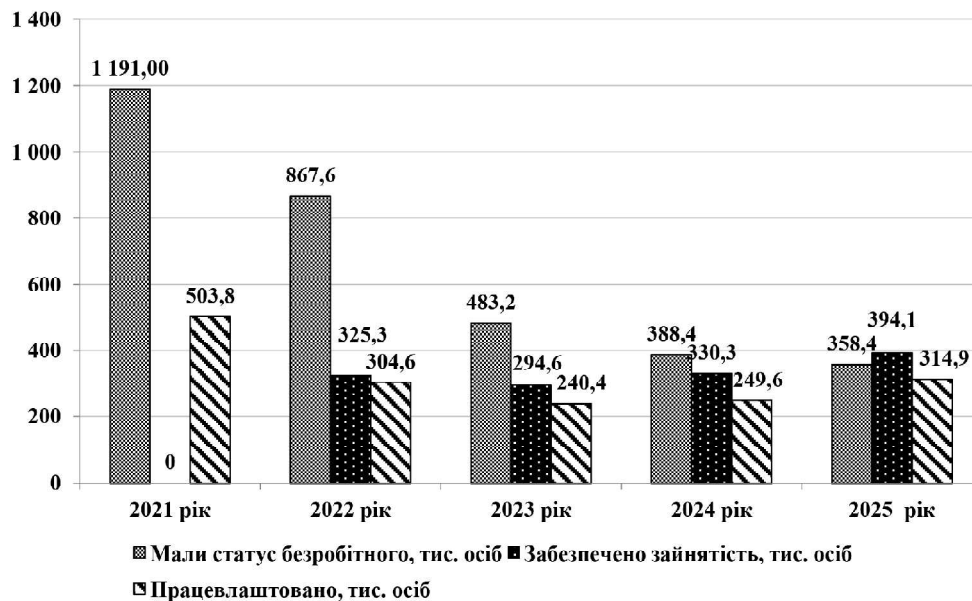

Рис. 2. Динаміка окремих показників, які характеризують ринок праці України

Джерело: побудовано за даними [11].

Після пікового навантаження у 2022 році, коли послуги отримували понад 1 млн осіб, спостерігалось скорочення чисельності зареєстрованих безробітних з 867,6 тис. до 358,4 тис. осіб у 2025 році, що відображає як демографічні втрати та міграційні процеси, так і поступову адаптацію ринку праці до нових умов.

Водночас у 2024—2025 рр. фіксується зростання кількості осіб, яким забезпечено зайнятість та які були працевлаштовані, зокрема до 394,1 тис. та 314,9 тис. осіб відповідно у 2025 році, що свідчить про активізацію відновлювальних процесів і посилення ролі служби як інституції підтримки економічної мобілізації (рис. 2).

Позитивною тенденцією є розширення застосування механізмів компенсації роботодавцям витрат на оплату праці та єдиного соціального внесу, обсяг яких зріс більш ніж утричі протягом 2023—2025 років, а також відновлення масштабів професійного навчання безробітних, що вказує на зміщення акцентів державної політики від пасивної підтримки до активних заходів сприяння зайнятості та підвищення адаптивності робочої сили в умовах структурних змін.

Для оцінювання ймовірної траєкторії розвитку рин-

ку праці принципово важливо поєднати оцінки поточної адаптації з прогностичними параметрами попиту та заробітних плат.

У повідомлення Національного банку України [12] щодо інфляційного звіту зафіксовано очікування подальшого відновлення зайнятості та зростання реальних заробітних плат під впливом кадрового дефіциту, а також наведено прогноз зниження безробіття до 14,2% у 2024 році, 11,6% у 2025 році та 10,6% у 2026 році. Це важливо для наукової інтерпретації розвитку як переходу від "кризового" безробіття до "структурного" безробіття, коли головною перешкодою стає невідповідність професій і навичок, а не лише дефіцит робочих місць.

З огляду на викладені емпіричні орієнтири, узагальнено у Табл. 2 параметри ринку праці як системи, що одночасно проходить через стабілізацію та структурну перебудову.

Оцінювання "розвитку" ринку не може зводитися до одного показника безробіття. Навіть за умов його зниження, стратегічний виклик полягає у відновленні участі в робочій силі та у підвищенні якості узгодження, оскільки

Таблиця 2. Індикатори адаптації ринку праці у фазах шоку та стабілізації

Компонент адаптації	Емпіричний орієнтир	Інтерпретація для розвитку
Участь у робочій силі	Зниження приблизно на 9 в.п. між 2022 і 2025 роками	Частина адаптації відбувається через тимчасову зміну поведінкових стратегій
Безробіття у фазі шоку	Пік 25% у травні 2022 р.	Різкий розрив узгодження попиту і пропозиції праці та секторна дезорганізація
Безробіття у фазі стабілізації	Зниження до 9% у грудні 2024 р.	Поєднання часткового відновлення попиту на працю та перерозподілу робочої сили
Масштаб економічної активності	11,27 млн економічно активних осіб у 2024 році	Знижена база робочої сили підсилює значення продуктивності та інклюзії
Прогнозний контур	14,2% у 2024 р., 11,6% у 2025 р., 10,6% у 2026 р.	Очікувана нормалізація ринку праці за умови збереження попиту та інструментів політики

Джерело: сформовано автором на основі [5—13].

Таблиця 3. Інструменти адаптації та розвитку ринку праці і їх системна роль

Механізм політики та інститутів	Системна функція	Очікуваний ефект від ринку праці
Масштабне підвищення кваліфікацій і перенавчання у партнерських програмах	Скорочення розриву навичок і підготовка кадрів для узгодженого відновлення	Підвищення швидкості узгодження та розширення пропозиції релевантної праці
Перехід від домінування пасивної підтримки до активних інструментів, включно з підприємницькими грантами	Зміна мотиваційної структури та стимулювання само зайнятості й формалізації	Зростання продуктивної зайнятості та часткове компенсування втрат робочої сили
Цифровізація сервісів зайнятості і робота з мобільністю	Зниження транзакційних витрат пошуку та підвищення доступності послуг	Посилення територіальної та професійної мобільності
Програми реінтеграції ветеранів і включення вразливих груп	Відновлення участі у робочій силі та зменшення соціальної ексклюзії	Розширення бази робочої сили та зменшення довготривалого безробіття
Узгодження професійної освіти з потребами ринку	Зниження ризику надмірної кваліфікації та неефективного використання навичок	Покращення якості відповідності та зростання продуктивності

Джерело: сформовано автором.

ки дефіцит кадрів може співіснувати з безробіттям, якщо зберігається невідповідність навичок та обмеження мобільності.

Важливо проаналізувати, які саме інституційні та програмні механізми підтримують перехід від стабілізації до розвитку. У межах адаптаційної моделі вирізняються механізми, що стимулюють попит через відбудову і інвестиції. Особливу роль відіграють програми формування навичок, адже вони перетворюють "кількісну" адаптацію у "якісну", зменшуючи структурні дисбаланси.

Показовим у цьому сенсі є ініціатива Міністерства економіки України [13], в якій повідомляється про партнерство Skills Alliance, що акумулювало зобов'язання на суму 1,1 млрд. євро, уже забезпечило підвищення кваліфікації 535 тис. осіб та планує охопити ще 585 тис. осіб до 2027 року. У науковому вимірі ці параметри можна трактувати як спробу інституціоналізувати канал відновлення людського капіталу, який паралельно підтримує інтеграцію українці за кордоном і створює траєкторії повернення та залучення до відбудови.

У 2025 році аналітичний огляд Київської школи економіки щодо людського капіталу [14] демонструє, що безробіття у 2022 році зросло до рівня понад 25 відсотків за оцінками на основі опитувань, а надалі знижувалося до приблизно 11,5% на початку 2025 року, водночас підкреслюючи посилення кадрових дефіцитів та структурну зміну зайнятості. Окремо важливо, що у цьому огляді зафіксовано перерозподіл функцій і ресурсів на користь активніших інструментів, зокрема перехід фонду безробіття від домінування виплат до більшого фокусу на перенавчанні та підтримці підприємництва, а також факт, що у 2024 році видатки на допомогу з безробіття знизилося більш ніж наполовину порівняно з 2021 роком, тоді як на бізнес-гранти було спрямовано 112,1 млн доларів. Це дозволяє інтерпретувати розвиток ринку праці як інституційний зсув від пасивної компенсації до стимулювання продуктивної активності.

На основі цих спостережень можна сформулювати матрицю розвитку (Табл. 3), де інструменти оцінюють-

ся не за формальною ознакою, а за функцією в системі адаптації та очікуваним ефектом.

У середньостроковій перспективі траєкторія розвитку залежить від того, чи буде сформована "машина узгодження", що поєднує сучасні служби зайнятості, релевантну професійну освіту, навчання та інструменти реінтеграції.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Отже, сучасна адаптація ринку праці має подвійний характер. З одного боку, спостерігається зниження безробіття від пікових значень шоку до нижчих рівнів стабілізації. З іншого боку, відновлення обмежується зменшенням участі у робочій силі, що потребує спеціальних інституційних та програмних рішень для повернення людей у продуктивну зайнятість. Це означає, що розвиток ринку праці слід оцінювати як перехід від пасивної адаптації до активної інклюзії і формування навичок, а не як просте "покращення" одного показника.

Подальші дослідження можуть зосередитися на напрямі, який стосується регіональної декомпозиції адаптаційних процесів та побудовою моделей перерозподілу робочої сили між секторами і територіями. Також важливим є кількісне оцінювання ефективності програм перенавчання, реінтеграції та стимулювання підприємництва у категоріях стійкості зайнятості, продуктивності та зменшення структурних дисбалансів.

Література:

1. Перегудова Т.В. Наслідки війни в Україні для національного ринку праці та напрями підтримки зайнятості. Проблеми економіки. 2022. № 2. С. 184—191. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2022_2_22
2. Черьомухіна, О., & Чалюк, Ю. (2022). РИНОК ПРАЦІ ПІД ЧАС ВІЙНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ. Економіка та суспільство, (46). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-24>
3. Клімашевська В. О., Коровіна Н. В. Тенденції ринку праці в Україні в умовах воєнного стану. Бізнес

Інформ. 2024. № 10. С. 260—267. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-10-260-267>

4. Ринки праці та освітніх послуг в Україні в умовах воєнного стану / за ред. С. В. Мельника. Київ: ДНУ "Інститут освітньої аналітики", 2024. 83 с. https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2025/08/monoraph_melnyk-2024-full.pdf

5. OECD. OECD Economic Outlook, Volume 2024 Issue 2: Ukraine. Country note. 2024. https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-outlook-volume-2024-issue-2_839ef1cf-en/ukraine_f33c279e-en.html

6. Razumkov Centre. Labour Resources for Ukraine's Post-war Recovery: Current State, Problems, Solutions. Analytical report. 2024. 30 p. <https://www.kas.de/en/web/ukraine/single-title/-/content/trudovi-resursi-dla-povoennogo-vidnovlenna-ukraini-problemi-i-slahi-virisenna-1>

7. Razumkov Centre. Human Capital — Challenges for Ukraine's Recovery. Analytical material. 2024. https://razumkov.org.ua/images/2024/07/04/2024-PAKT-9_eng.pdf

8. European Training Foundation. Work-based learning in Ukraine — an assessment per EU quality standards. 2025. 49 p. https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/2025-09/WBL-UKRAINE-edited_clean.pdf

9. Tsapin, A., Zholud, O. (2025). The Labor Market during the War in Ukraine. Visnyk of the National Bank of Ukraine (Working Papers, 2025/04). <https://doi.org/10.26531/vnbu2025.wp04>

10. Кількість зареєстрованих безробітних <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/unemploy/register/2025/>

11. Державна служба зайнятості. Основні тренди ринку праці у 2025 році <https://www.dcz.gov.ua/stat/stattrend>

12. National Bank of Ukraine. Inflation to Start Declining Next Year, Economy to Keep Growing — NBU Inflation Report. 2024. <https://bank.gov.ua/en/news/all/inflyatsiya-pochne-znijuvalysya-v-nastupnomu-rotsi-ekonomika-y-nadali-zrostatime--inflyatsiyniy-zvit-nbu>

13. Ministry of Economy of Ukraine. ^1.1 billion for skills development: Skills Alliance presents results and European practices for Ukraine. 2025. <https://me.gov.ua/News/Detail/ab7ae64f-8840-4be2-afc9-b387f3ad340e?lang=en-GB&title=1-1-Billion-ForSkillsDevelopment-SkillsAlliancePresentsResults-AndEuropeanPracticesForUkraine>

14. Kyiv School of Economics. Ukraine Human Capital Chartbook 2025. 2025. <https://kse.ua/wp-content/uploads/2025/05/Ukraine-Human-Capital-Chartbook-2025.pdf>

References:

1. Perehudova, T.V. (2022), "Consequences of the war in Ukraine for the national labor market and directions of employment support", Problemy ekonomiky, vol. 2, pp. 184—191, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2022_2_22 (Accessed 25 Feb 2026).

2. Cheriomukhina, O. and Chaliuk, Yu. (2022), "Labor market during the war: state and prospects", Ekonomika ta suspilstvo, vol. 46. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-24>

3. Klimashevskaya, V.O. and Korovina, N.V. (2024), "Labor market trends in Ukraine under martial law", Biznes Inform, vol. 10, pp. 260—267. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-10-260-267>

4. Melnyk, S.V. (2024), Rynky pratsi ta osvitykh posluh v Ukraini v umovakh voiennoho stanu [Labor and educational services markets in Ukraine under martial law], DNU "Instytut osvitoi analityky", Kyiv, Ukraine, available at: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2025/08/monoraph_melnyk-2024-full.pdf (Accessed 25 Feb 2026).

5. OECD (2024), "OECD Economic Outlook, Volume 2024 Issue 2: Ukraine. Country note", OECD Economic Outlook, vol. 2024, no. 2. available at: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-outlook-volume-2024-issue-2_839ef1cf-en/ukraine_f33c279e-en.html (Accessed 25 Feb 2026).

6. Razumkov Centre (2024), "Labour resources for Ukraine's post-war recovery: current state, problems, solutions", Analytical report, available at: <https://www.kas.de/en/web/ukraine/single-title/-/content/trudovi-resursi-dla-povoennogo-vidnovlenna-ukraini-problemi-i-slahi-virisenna-1> (Accessed 25 Feb 2026).

7. Razumkov Centre (2024), "Human capital — challenges for Ukraine's recovery", Analytical material, available at: https://razumkov.org.ua/images/2024/07/04/2024-PAKT-9_eng.pdf (Accessed 25 Feb 2026).

8. European Training Foundation (2025), "Work-based learning in Ukraine — an assessment per EU quality standards", ETF publication, available at: https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/2025-09/WBL-UKRAINE-edited_clean.pdf (Accessed 25 Feb 2026).

9. Tsapin, A. and Zholud, O. (2025), "The labor market during the war in Ukraine", Visnyk of the National Bank of Ukraine (Working Papers), vol. 2025, no. 04. <https://doi.org/10.26531/vnbu2025.wp04>

10. Minfin (2025), "Number of registered unemployed", available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/unemploy/register/2025/> (Accessed 28 February 2026).

11. Derzhavna sluzhba zainiatosti Ukrainy (2025), "Main labor market trends in 2025", available at: <https://www.dcz.gov.ua/stat/stattrend> (Accessed 28 February 2026).

12. National Bank of Ukraine (2024), "Inflation to start declining next year, economy to keep growing — NBU Inflation Report", available at: <https://bank.gov.ua/en/news/all/inflyatsiya-pochne-znijuvalysya-v-nastupnomu-rotsi-ekonomika-y-nadali-zrostatime--inflyatsiyniy-zvit-nbu> (Accessed 28 February 2026).

13. Ministry of Economy of Ukraine (2025), "1.1 billion for skills development: Skills Alliance presents results and European practices for Ukraine", available at: <https://me.gov.ua/News/Detail/ab7ae64f-8840-4be2-afc9-b387f3ad340e?lang=en-GB&title=1-1-Billion-ForSkillsDevelopment-SkillsAlliancePresentsResults-AndEuropeanPracticesForUkraine> (Accessed 28 February 2026).

14. Kyiv School of Economics (2025), "Ukraine Human Capital Chartbook 2025", available at: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2025/05/Ukraine-Human-Capital-Chartbook-2025.pdf> (Accessed 28 February 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 06. 03.26

Процеженовано / Revised: 11. 03.26

Схвалено до друку / Accepted: 17.03.26